

Studieplan 2008/2009

SAMPLAN

SAMPLAN er et etter- og videreutdanningstilbud i samfunnsplanlegging. Studiet er utviklet av Kommunenes Sentralforbund (KS) v/Sekretariatet for Etter- og videreutdanning i Samfunnsplanlegging (SEVS) i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer ved Avdeling for Samfunnsvitenskap (ASV). Studiets faglige ansvar, samt ansvar for eksamen ligger hos Avdeling for Samfunnsvitenskap, Høgskolen i Lillehammer, mens det organisatoriske ansvar ligger hos SEVS.

Læringsmål

- Deltakeren skal få innsikt i sentrale tema som ligger bak all planlegging, og vise perspektivdannelse.
- Deltakeren skal få økt innsikt i teoretiske og prinsipielle sider ved faget, som igjen gir bedre grunnlag for praksis og videre studier.
- Deltakeren skal demonstrere at fagkunnskap og erfaringer kan settes inn i en teoretisk sammenheng. Nøkkelbegrepet her er helhetssyn.

Søknadsskjema:

[Søknadsskjema-HiL.pdf](#) 0 B

Faglig innhold

Planlegging både som fag og som praksis preges av en breddetilnærming. Behovet for kompetanse innenfor planleggingsmetodikk øker i takt med at styringsutfordringene blir mer komplekse. Studiet gjenspeiler derfor dagens virkelighet hvor planlegging praktiseres av mange ulike yrkeskategorier. SAMPLAN fokuserer på koblingene mellom kunnskap og teori, innsikt og forståelse, samt praksis og handling. Økt kunnskap og kjennskap til teori, koblet til refleksjon over egne og andres erfaringer skal avlede innsikt og forståelse som til sist reflekteres i endret og bedret praksis.

Studiet er prosessorientert fremfor å behandle plandokumenter som produkt. Forankringen av planlegging i demokratiske og politiske prosesser er en viktig del av dette. Felles komponenter i studiet:

- Samfunn og planlegging
- Planleggingsteori
- Styring og planlegging
- Metode og arbeidsmåter
- Næringsutvikling/regionalutvikling
- Feltperiode: syntese og anvendelse av studiets innhold i en konkret sammenheng.
- Fordypning – særpensum (Delemne ved HiL: Partnerskap og flernivåstyring)

Pensum omfatter ca. 2000 sider, hvorav 1500 sider er fellespensum og 500 sider er særpensum knyttet til Høgskolen i Lillehammer.

Fellespensum:

Metode og arbeidsmåte (gjennomgående på alle samlingane, ca. 300 sider)

Bøker der storparten er pensum:

Holme, I. M. og Solvang, B. Krohn (1996): *Metodevalg og metodebruk* . Tano (3. utgave).

... Side 13-49, 72-137 samt 299-322, 122 s.

Farner, A. (2003): *Verksted som verktøy i plan- og utviklingsprosesser*. Kommuneforlaget. Oslo. Side 16-182, 172 s.

Aktuelle tilleggslitteratur (ikkje del av pensum):

Levin, M. og Rolfsen, M. (2004): *Arbeid i team: læring og utvikling i team* . Fagbokforlaget. Bergen.

Samfunn og planlegging, samling 1 (ca. 300 sider)

Bøker der storparten er pensum:

Østerud, Ø. , Engelstad, F. og Selle, P. (2003): *Makten og demokratiet – En sluttbok fra makt- og demokratiutredningen*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag. 148 s. Følgende kapitler:

- Innledning. MAKTEN OG FOLKESTYRET
- Kapittel 5. DEN POLITISERTE STATENS RETRETT
- Kapittel 6. LOKALDEMOKRATI, REGIONALISME OG SENTRALMAKT
- Kapittel 7. RETTSLIGGJØRING SOM MAKTFORSKYVNING
- Kapittel 8. DEN REDIGERTE OFFENTLIGHETEN
- Kapittel 9. DEN DEMOKRATISKE INFRASTRUKTUREN I FORFALL
- Kapittel 10. MAKTFORSKYVNING I VELFERDSSTATEN – STATEN, SIVILSAMFUNN OG MARKED
- Kapittel 11. KJØNNMAKT I LIKESTILLINGSLANDET?

- Kapittel 13. KAPITALISME PÅ NORSK
- Kapittel 14. EIERSKAP, MARKED, NETTVERK
- Kapittel 17. EKSPERTMAKT OG STYRINGSFILOSOFI
- Avslutning. MAKTEN OG FOLKESTYRET - DE SPRENGTE RAMMENE

Frønes, I. og Kjølørød, L. (red.) (2005): *Det norske samfunn*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag. 130 sider. Følgende artikler:

Sørli, Kjetil: Bosetting, flytting og regional utvikling. S. 328-356

Bjørkås, Svein: Fra enhetskultur til kulturell pluralisme? S. 432-456

Hansen, Marianne N. og Engelstad, Fredrik: Samfunnsklasser og klasseteorier. S. 154-183

Frønes, Ivar og Brusdal, Ragnhild: Generasjoner, livsløp og forandring: generasjon, kohort og livsløp. S. 283-306

Brochmann, Grete: Lykksalighetens rike og den nye etniske forstyrrelsen: Innvandring og det flerkulturelle Norge. S. 357-383.

Artiklar/kapittel som inngår i kopisamling

Petterson, O. (2003): "Den siste maktutredningen?", i *Nytt Norsk Tidsskrift* Nr. 4. 351-362. 12 sider

Planleggingsteori, samling 2 (ca 300 sider.)

Bøker der storparten er pensum:

Amdam, J. og N. Veggeland (1998): *Teorier om samfunnsplanlegging*. Universitetsforlaget. Kapittel 1-10. 200 s.

Artiklar/kapittel som inngår i kopisamling:

Forester, J. (1996): "Argument, Power and Passion in Planning Practice", i Mandelbaum, S.J., Mazza, L. og Burchell, R.W. (eds.) *Explorations in planning theory*. New Brunswick, N.J.: Center for Urban Policy Research. 22 s.

Bryson, J. M. og Crosby, B. C. (1996): "Planning and the Design and Use of Forums, Arenas, and Courts", i Mandelbaum, S.J., Mazza, L. og Burchell, R.W. (eds.) *Explorations in planning theory*. New Brunswick, N.J.: Center for Urban Policy Research. 20 s.

Alexander, E. (2000): "Rationality revisited: Planning paradigms in post-postmodernist perspective". *Journal of planning education and research*, 19: 242-256. 14 s.

Flyvbjerg, B. (1991): *Rasjonalitet og makt II*. Akademisk forlag, København. Ti utsagn om rasjonalitet og makt. Kap. 20. 22 s.

Healey, P. (1992): "Planning through debate: the Communicative turn in planning theory". *Town planning review*, 63,2. 24 s.

Stein, S.M. og Harper, T.L. 2003: "Power, trust and planning". *Journal of planning education and research*, 23:125-139.

Sager, T. () Planners' role: Torn between dialogical ideals and neo-liberal realities. Trondheim, NTNU. 14. s

Aktuelle tilleggslitteratur (ikkje del av pensum):

Friedmann, J.(1987): *Planning in the public domain*. Princeton University Press. Princeton, New Jersey. Spesielt kapittel: Two Centuries of Planning Theory: An Overview.

Styring og planlegging, samling 3 (ca 300 sider.)

Bøker der storparten er pensum:

Fimreite, A.L. og Medalen, T (red.) 2005: *Governance i norske storbyer : mellom offentlig styring og privat initiativ*. Oslo : Scandinavian Academic Press. 110 sider. Følgende artikler:

Fimreite, A.L., Medalen, T. og Aars, J.: Bygovernance.

Bowitz, E. og Høegh, J.: Bytransformasjon – mister kommunene grepet eller gir de det fra seg?

Røsnes, August E.: Byplanlegging – fra regulativt hierarki til nettverksmekanismer?

Fimreite, A. L. og Aars, J.: Governance med kommunen som nav – tre nettverk i Kristiansand.

Noralv Veggeland (2003): *Det nye demokratiet : et politisk laboratorium for partnerskap* Kristiansand : Høgskoleforlaget. 52 sider. Kapittel 1.

Baldersheim, H. og Rose, L. E. (red.) 2005: *Det Kommunale laboratorium : teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering* . Bergen : Fagbokforlaget. 2. utg. 132 sider

Følgende artikler:

Øgård, M.: New Public Management – fornyelse eller fortapelse av den kommunale egenart?

Rose, L. E.: Demokratiteori – forventninger og virkelighet.

Baldersheim, H.: Lokalmaktdebatten – fra nessekonger til nettverksstyre.

Pikkala, S.: Kontingensteori – fange av eller tilpassing til omgivelsene?

Offerdal, A.: Iverksettingsteori – resultatene blir sjelden som planlagt, og det kan være en fordel?

Næringsutvikling/regionalutvikling, samling 4 (ca 300 sider.)

Bøker der storparten er pensum:

Arbo, P. og Gammelsæter, H. (red) (2004): *Innovasjonspolitikken scenografi. Nye perspektiver på næringsutvikling*. Tapir akademiske forlag, Trondheim. Følgende kapittel:

Del I . BAKTEPPET

- Arbo, P. og Selstad, T.: Kap 2: Kunnskapssamfunnets institusjoner og transformasjoner.
- Wicken, O.: Kap 3: Politikk som konkurranse mellom industrialiseringsformer.
- Teigen, H.: Kap 4: Kollektivt entreprenørskap; eit alternativ også for framtida?

Del II. KONSEPTENE

- Malmberg, A.: Kap 5: Teorier om kluster – var står vi?
- Isaksen, A. og Onsager, K.: Kap 6: Klynger og klyngepolitikk i Norge – ukritisk modellimport eller relevante perspektiver?

DEL IV REGION OG DRAMATURGIEN

- Arbo, P.: Kap 13: Kan innovasjon planlegges?
- Selstad, T.: Kap 16: regionalpolitikken veivalg: Den brede eller smale vei?

Kommunal- og regionaldepartementet (2004). *Effekter og effektivitet. Effekter av statlig innsats for regional utvikling og distriktpolitiske mål*. NOU 2004:2. Statens forvaltningstjeneste. Oslo. Følgende kapittel:

- Kap 3 Regional utvikling
- Kap 4 Staten i geografien
- Kap 5 Makroøkonomi
- Kap 8 Regionale effekter av statlig politikk

Kan lastast ned frå:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/NOUer/2004/NOU-2004-2.html?id=383676>

Artiklar/kapittel som inngår i kopisamling:

Teigen H. (2004): *Verkar distriktpolitikken? Ei metaevaluering av bedriftsretta incentiv*. I boka *Det regionalpolitiske regimeskiftet – Tilfellet Norge* . I Amdam, R. og Bukve, O. (red.): *Det regionalpolitiske regimeskiftet - tilfellet Norge*. Tapir akademiske forlag, Trondheim. 25 s.

Higdem, U. (2007): "Regionale partnerskap som innovasjon- med staten som partner?" I boka Teigen, H. og Rønning, R. (red.): *Innovasjon*. Kommer på Fagbokforlaget, Bergen tidlig høst 2007. 25 s.

Spilling, O. og Rosenberg O.A. (2007): "Det norske innovasjonssystemet. Institusjonell struktur og

innovasjonsaktivitet”, i Spilling, O. (red.) *Kunnskap næringsutvikling og innovasjonspolitik*. Fagbokforlaget, Bergen. 20 s.

Aktuelle tilleggslitteratur (ikkje del av pensum):

Austvik, O. G.: ”Staten som petroleumsentreprenør”. I boka Teigen, H. og Rønning, R. (red.): *Innovasjon*. Kommer på Fagbokforlaget, Bergen tidlig høst 2007.

Selstad, T.: ”Et nyskapende Trøndelag? Industrielle innovasjoner i et historisk perspektiv”. I boka Teigen, H. og Rønning, R. (red.): *Innovasjon*. Kommer på Fagbokforlaget, Bergen tidlig høst 2007.

Særemnebeskrivelse og pensum for fordypningen i partnerskap og flernivåstyring ved Høgskolen i Lillehammer

SÆREMNE: Partnerskap og flernivåstyring- Høgskolen i Lillehammer.

Formål

Formålet med emnet er å gi deltakerne oversikt og innsikt i nye styrings- og organisasjonsformer som delvis erstatter eller kommer i tillegg til tradisjonell offentlig forvaltning og styringsverk. De nye formene preges av offentlige aktører som forhandler, inngår avtaler og danner partnerskap for å realisere utviklingsmål. Avtaler og plankontrakter inngås mellom offentlige aktører, med private aktører og med det sivile samfunnet i ulike typer nettverk, samtidig som disse avtaler og kontrakter blir styringsgrunnlaget. Det er et mål å gi innsyn i transformasjonsprosessene, modellimporten og dynamikken i sammenheng med planlegging og partnerskap, samt i de nye styringsformenes teorigrunnlag og deres praktiske virkemåte.

Innhold

De nye offentlige styringsformene omtales generelt i faglitteraturen som ”governance”, og defineres som et alternativ til tradisjonell ”government” som styringsform. Governance refererer seg til styring av aktører i nettverk, og begrepet er derfor særlig knyttet til dannelsen av horisontale eller vertikale partnerskap med gjennomføring av planlegging og utviklingstiltak som formål. Vertikal organisering blir til ”multi-level-governance”, dvs. flernivåstyring, og er en form for fellesstyring mellom forvaltningsnivåer og også andre aktører basert på forhandlinger og avtaler.

Oppblomstringen av flernivåstyring kan ses på som et svar på endrede rammebetingelser for offentlig sektors styre- og planleggingsform hvor sektoren ønsker mobilisering eller ser det slik at den ikke lengre alene kan opprettholde velferdsstatens goder. Flernivåstyring endrer det tradisjonelle hierarkiske politisk/ administrative styringssystemet. Politisk blir det definert som ønskelig med forpliktende samspill mellom flere aktører, mellom hierarki og marked for å videreutvikle velferdsstaten og skape ny økonomisk og regional utvikling. På et ideologisk plan kan man si at velferdsstaten har etablert et nytt rammeverk for styringen av utviklingen innenfor et postmoderne og et post- byråkratisk system.

Innenfor dette rammeverket skjer det en oppblomstring av hybride styringsformer mellom hierarki og marked, hvor temaer som demokrati, legitimitet og deltakelse står sentralt. Dette vil bli gjenstand for problematisering og drøfting i forhold til både organisering, styring, planlegging, og implementering.

Emnet dreier seg også om forskjellige former for partnerskap hvor det legges vekt på på to retninger: Den anglo-amerikanske retningen "public-private partnerships" for å løse velferdsoppgaver ved hjelp av å introdusere markedsløsninger for å reformere offentlig sektor. Og den kontinentale retningen hvor partnerskap og flernivåstyring i sterkere grad betoner horisontale og vertikale partnerskap, og som EU har lansert som et vilkår for å oppnå støtte fra Strukturfondene og Interreg-programmet som regionale utviklingsprosjekt.

I emnet inngår institusjonell teori og litteratur som spesifikt behandler prinsipper for flernivåstyring og partnerskap. Det blir koplet til planteori gjennom SAMPLANs fellespensum. Fokus er kontraktsplanlegging og institusjonelle partnerskap som ledd i flernivåsamspill innenfor konteksten av norsk regional planlegging og utvikling, f.eks. knyttet til fylkesplaninstituttet.

Arbeidsformer og eksamen

Arbeidsformer og eksamen som beskrevet i studieplanen for SAMPLAN

Samplan særpensum Partnerskap og flernivåstyring, HIL

Bøker

Peters, G.B. (2001): *The Future of Governing – Governing* . University Press of Kansas. (199 sider).

Pollitt, C (2003): Partnership, Governance, the Information age and all that. IN: Pollitt, C: *The Essential Public Manager*. Open University Press, London. Sider: 52 – 82 (30 sider). Veggeland, N (2007) *Paths of Public Innovation in the Global Age. Lessons from Scandinavia*. Edvard Elgar. (140 sider)

Pierre, J. (ed) (2002): *Debating Governance. Authority, steering and democracy* . Oxford: Oxford University Press. 200 s.

Artiklar/kapittel

Pollitt, C & G. Bouckaert (2004): Reflections: management and governance. IN Pollit C & Bouckaert, G: *Public Management Reform – A Comparative Analysis*. Oxford University Press, Oxford. Sider: 183 – 202. (19 sider)

Stoker, G (1998): Governance as theory: five propositions. *International Social Science Journal* . Mars 98, Vol 50, issue 155. (12 s.)

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Veggeland, N (2004): "Post-national governance and transboundary regionalization: spatial partnership formations as democratic exit, loyalty and voice options?" I Kramsch, O. & Pierre, J & G. B. Peters (2000): *Governance, Politics and the State*. St. Martins press Inc., New York. (14 sider)

Til sammen: 565 sider særpensum

Yrkesmuligheter

Målgruppe

Studiet er et tilbud for personer som arbeider med samfunnsplanlegging innenfor

- Alle sektorer (sosial, helse, skole, teknisk, fysisk, økonomisk; i det offentlige, private og blant frivillige)
- Alle nivå (forvaltning i staten, fylkeskommunene, kommunene, bydeler og bedrifter)
- Alle landsdeler.

Opptakskrav

Det er ulike opptakskrav avhengig av om man ønsker å avlegge eksamen eller ikke. SEVS disponerer alle studieplassene på kurset og tar opp deltakerne, og de utsteder kursbevis etter kursets slutt. For å avlegge eksamen, må man i tillegg søke opptak ved Høgskolen i Lillehammer. Deltakerne må altså være tatt opp på kurset av SEVS før de kan søke opptak til studiet ved Høgskolen i Lillehammer.

A) Opptakskrav fra SEVS – fører til kursbevis

Søkere må ha praksis fra planlegging eller annet relevant utviklingsarbeid. De må ha utdanning fra universitet, høgskole eller tilsvarende sterk realkompetanse. Opptak foretas av SEVS.

For å oppnå kursbevis må deltakerne være tilstede ved all undervisning, levere inn et planproblem ved kursstart og skrive et prosjektnotat (se bestemmelser under arbeidskrav). Det er i tillegg ønskelig at de deltar i arbeid med feltrapport (se informasjon nedenfor).

B) Opptakskrav fra Høgskolen i Lillehammer – fører til eksamen (30 studiepoeng)

- Bachelorgrad i samfunnsfag eller humanistiske fag, eller
- En annen bachelorgrad med relevant faglig fordypning

- I tillegg må studenten ha minimum 3 års praksis innenfor relevant fagfelt.

Søknadskjema:

[Søknadsskjema-HiL.pdf](#) 0 B

Søknadsfrist

For å søke opptak til SAMPLAN ved Høgskolen i Lillehammer er **søknadsfristen 1. juli**. Søknaden vedlagt attesterte kopier merkes SAMPLAN og sendes Opptakskontoret ved Høgskolen i Lillehammer, 2626 Lillehammer.

Undervisnings- og læringsmetode

Undervisningsform

Studiet er organisert som deltidsstudium over to semestre. Samlingene har en varighet på til sammen 6 uker, fordelt på 4 perioder. Kurset avsluttes med et feltarbeid i Nord-Norge, hvor feltoppgaven foregår over helgen.

Studiet starter hvert høstsemester og avsluttes påfølgende vår. Det er 30-40 studieplasser på studiet.

Arbeidsformen veksler mellom forelesninger, befaringer, gruppearbeid, øvelser, diskusjoner, litteraturkollokvier og veiledning på prosjektnotat. Deltakerne blir oppfordret til å holde foredrag, kåserier og lignende med tema fra egen erfaring. Deltakernes kompetanse og engasjement er en sentral ressurs i SAMPLAN.

Samlingene foregår forskjellige steder i landet. Samtlige perioder inkluderer presentasjon av lokale planer, prosjekter, tiltak eller organisatoriske forsøk som er av interesse for deltakerne. Disse velges ut fra aktualitet, men også slik at de gjennom kurset som helhet tar for seg ulike planutfordringer, arbeidsmåter og fagfelt. Dette stimulerer til helhetlig planlegging ved større engasjement og forståelse for andres fagområder.

Planproblemer

På første samling presenterer deltakerne aktuelle planleggingsproblemer fra sin hverdag. Disse brukes både som eksempler og som gjenstand for arbeid senere i studiet. Gjennom samarbeid i tematisk organiserte grupper, kan deltakerne bistå hverandre med analyse og anvendelse av kursets innhold i disse praktiske oppgavene.

Feltarbeid

Feltarbeidet representerer et eksperiment med en planleggingsoppgave hvor deltakerne skal bruke lærdom fra studiet, utvikle økt bevissthet om egne teamroller og prøve ut nye arbeidsmåter.

Feltarbeidet gjennomføres ved at små grupper, 5 - 8 personer, samarbeider i en feltkommune i 3-4 dager. Arbeidet med å planlegge, organisere seg og utføre en oppgave med få mennesker på kort tid,

gir anledning til å anvende lærdom i praksis. Hver gruppe presenterer sin forståelse for stedet og analyserer gruppens interne prosesser.

Eksamen

Arbeidskrav

Det er to arbeidskrav på studiet.

1. Prosjektnotat - Det skal skrives et prosjektnotat med utgangspunkt i et planproblem ved egen arbeidssituasjon/arbeidssted. Veiledning gis på 1. og 2. samling. To kandidater kan skrive prosjektnotatet sammen dersom de ser fellestrekk ved planproblemene. Det forventes mer omfattende arbeid bak notatet når to personer skriver sammen. Notatet skrives i første halvdel av kurset og skal være på ca. 10 sider. Notatet kommenteres individuelt og gis resultatet "godkjent" – "ikke godkjent". Ved resultat "ikke godkjent", er det mulig å forbedre resultatet. Frist for innlevering av prosjektnotat er 1. februar.

2. Feltkursrapport - Forberedelse og gjennomføring av feltkurs. Dette er et gruppearbeid med grupper på 5-8 deltakere. Feltkurset forberedes på 3.samling. Innlevering av feltkursrapport etter feltkurset. Rapporten presenteres i plenum på 4.samling og gis resultatet "godkjent" – "ikke godkjent".

Begge arbeidskrav må godkjennes før man får gå opp til eksamen.

Eksamen

Eksamen er integrert i studiet i form av mappeevaluering. Mappeevaluering innebærer at eksamen er en prosess, og det gis dermed ikke karakterer på enkeltdelene. Mappen består av prosjektnotatet, feltkursrapporten og en hjemmeeksamen.

Eksamensoppgave utleveres etter 4. samling. Studentene får 2 dager på å ferdigstille oppgaven som skal være på 5-10 sider. Selvvalgt pensum vedlegges besvarelsen.

Hele mappen, som består av prosjektnotatet, feltkursrapporten og hjemmeeksamen, danner grunnlag for karakterfastsetting. Mappen sensureres med karakter A – F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått. I mappen utgjør hjemmeeksamen grunnlaget for evaluering, mens prosjektnotatet og feltkursrapporten til sammen kan justere slutt karakteren med inntil en karakter.

Heltid/ deltid

Deltid

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Studielengde

1. år

Grad/ kompetanse

Videreutdanning

Opptak

Lokalt opptak

Kull

2007/2008

Godkjenningsorgan

Studieutvalget SU-sak 27-07

Godkjenningsdato

19.06.2007

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Emneoversikt